

Riadenie kreditného rizika v Slovenskej sporiteľni, a. s.

Slovenská sporiteľňa je prvá banka na Slovensku, ktorá od júla 2008 predkladá hlásenia o kapitálovej primeranosti na základe IRB prístupu k úverovému riziku. Rakúsky Úrad pre finančný trh a Národná banka Slovenska potvrdili, že systémy hodnotenia úverového rizika a kontrolné postupy banky súvisiace s týmto rizikom sú primerané a náležite implementované do riadenia rizika, úverového procesu a určovania odhadu kapitálovej primeranosti.

Slovenská sporiteľňa ako každá banka má vlastný systém ratingu, ktorý zahŕňa všetky postupy, zhromažďovanie údajov, metódy, kontroly a IT systémy, ktoré podporujú hodnotenie úverového rizika, kvantifikáciu rizikových parametrov a priradenie expozícií do ratingových stupňov. Ratingový systém zahŕňa viaceré ratingové metódy a nástroje v závislosti od triedy aktív dlžníka a jeho ostatných charakteristík. Oddelenie Modely kreditného rizika je zodpovedné za vývoj ratingových a hodnotiacich modelov. Výkonnosť, presnosť a selektivita interných ratingových stupňov sa pravidelne monitoruje a podávajú sa o nej hlásenia. Behaviorálny (dávkový) rating sa používa pre retailové expozície, ostatné triedy expozícií kontroluje Odbor riadenia úverového rizika firiem. Kontrola priradených ratingov sa vykonáva minimálne raz za rok. Ak sú k dispozícii nové a dôležité informácie o dlžníkovi alebo expozícii, aktualizuje sa aj príslušný rating.

Úverové aktíva sa na základe interných ratingov banky zatriedujú do dvoch interných rizikových stupní na klasifikáciu rizika. Pri klientoch, ktorí nezlyhali, sa používa riziková stupnica s ôsmimi stupňami (pre retail) a trinástimi stupňami (pre ostatné segmenty). Klienti, ktorí zlyhali, sa klasifikujú do osobitného rizikového stupňa.

Za zlyhanie klienta sa považuje, keď sa mu prideli interný rating „R“ alebo keď nastane jedna z týchto udalostí:

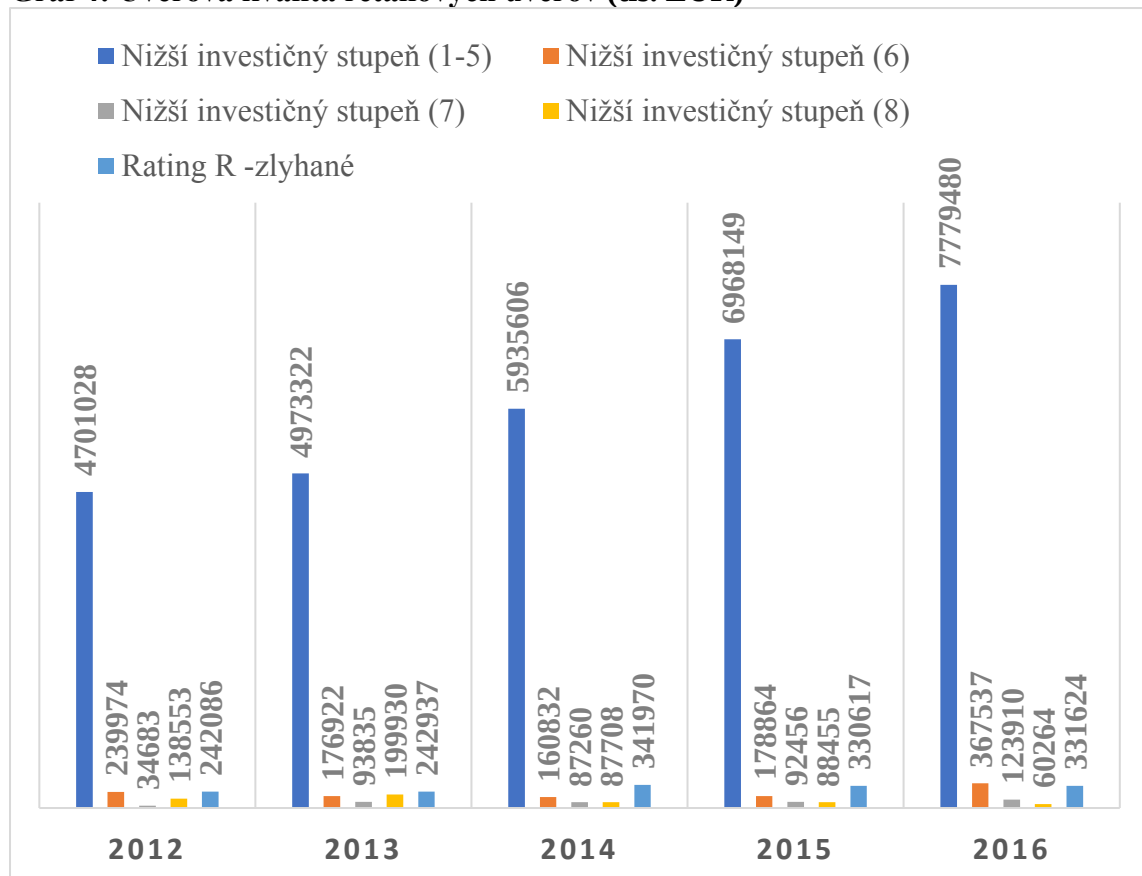
- je nepravdepodobné, že klient splatí svoje úverové záväzky voči banke úplne bez realizácie kolaterálu;

- niektoré z významných úverových záväzkov klienta voči banke sú viac než 90 dní po splatnosti;
- klient nedodrží niektorú z podmienok na základe zmluvy a z tohto dôvodu je banka oprávnená pristúpiť k primeraným krokom.

Banka definuje päť znakov zlyhania:

- E1 nepravdepodobnosť splácania
- E2 omeškanie splátok viac ako 90 dní
- E3 forbearance
- E4 odpis úveru
- E5 bankrot ¹

Graf 4: Úverová kvalita retailových úverov (tis. EUR)

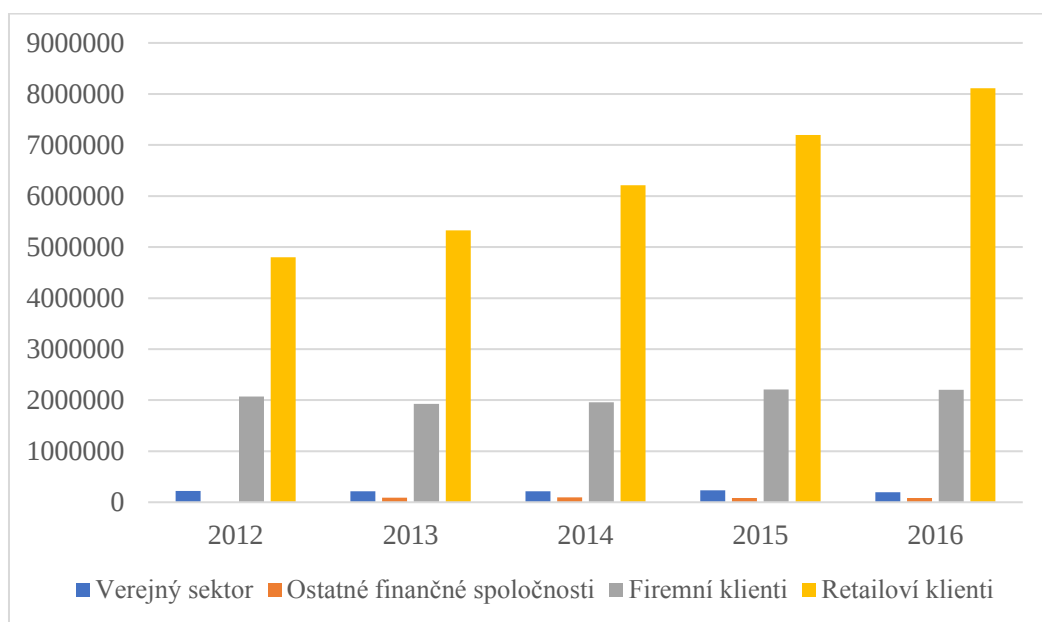
Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ SLSP za roky 2012 až 2016.

¹ Slovenská sporiteľňa. *Výročná správa 2016*. [online] Dostupné na internete: <https://www.slsp.sk/content/dam/sk/slsp/www-slsp-sk/documents/financne-ukazovatele/vyroczna-sprava-slsp-2016.pdf>

Dostupné na internete: <<https://www.slsp.sk/sk/informacie-o-banke/investori/financne-ukazovatele>>

Nasledujúci graf zobrazuje úverovú kvalitu retailových úverov. Kategórie 1 až 8 predstavujú nezhodnotené úvery. Rating R predstavuje nesplácané zlyhané úvery. Čím vyšší je interný rating, tým vyššie je úverové riziko. Počas sledovaného obdobia najväčšiu časť portfólia retailových úverov tvorili úvery s investičným stupňom 1-5. Podiel týchto úverov tvoril v roku 2012 88% a v roku 2015 sa tento podiel zvýšil na 91%. Nesplácané úvery s ratingovým stupňom tvorili v roku 2014 5,2% a v roku 2016 sa tento podiel znížil na 3,8%.

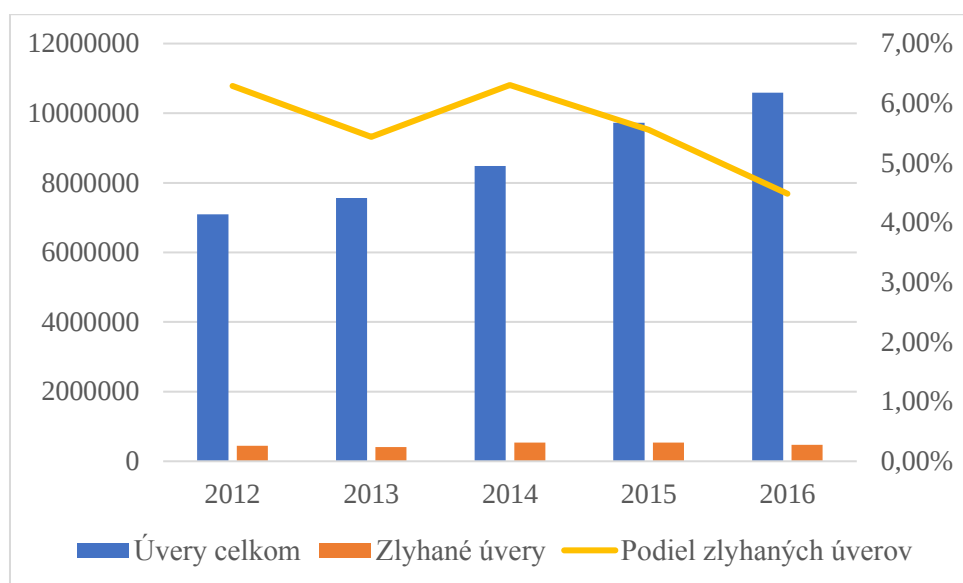
Graf 5: Úvery poskytnuté klientom (tis. EUR)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ SLSP za roky 2012 až 2016. Dostupné na internete: <<https://www.slsp.sk/sk/informacie-o-banke/investori/financne-ukazovatele>>

V roku 2013 sa zvýšil celkový objem úverov o 6,5% v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Úvery poskytnuté retailovým klientom narástli o 11%. Banka zaznamenala viac ako 7,5 mld. EUR poskytnutých úverov. V roku 2014 môžeme vidieť nárast celkového objemu úverov o 12% a nárast retailových úverov o 17% oproti roku 2013. Slovenskej sporiteľni sa v roku 2016 podarilo udržať vysokú úroveň objemu spotrebných úverov, ktorá presiahla 1 mld. eur rovnako ako v roku 2015. Taktiež sa podarilo banke zvýšiť priemernú výšku úverov za čo banka vďačí vernostnému programu „Výhodný súčet“, v ktorom mohli klienti získať celkovo až o 2 percentuálne body nižšiu úrokovú sadzbu.

Graf 6: Zlyhané úvery (tis. EUR) a podiel zlyhaných úverov (%)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ SLSP za roky 2012 až 2016. Dostupné na internete: <<https://www.slsp.sk/sk/informacie-o-banke/investori/financne-ukazovatele>>

Graf č. 6 ukazuje, že Slovenská sporiteľňa zaznamenala nárast podielu zlyhaných úverov z 5,5 % v roku 2013 na 6,3 % v roku 2014. Dôvodom bola zmena metodiky vykazovania zlyhaných úverov a implementácia novej definície zlyhania v treťom kvartáli roku 2014, ktorá je v súlade s EBA metodikou. Táto metodická zmena mala vplyv najmä na privátnych klientov. Zároveň neovplyvnila ziskovosť banky, úverové portfólio a ani nebolo nutné vytvárať žiadne dodatočné opravné položky. V roku 2016 banka zaznamenala pokles podielu zlyhaných úverov z 5,6 % na 4,5 %. Prispela k tomu obozretná úverová politika, prevencia, zefektívnenie vymáhania pohľadávok a pravidelný odpis aj predaj zlyhaných úverov v roku 2016.

V roku 2014 Slovenská sporiteľňa zaviedla novú definíciu reštrukturalizovaných (forborne) úverov. Reštrukturalizované úvery môžu byť súčasťou NPE aj performujúceho portfólia.

- Performujúce reštrukturalizované úvery – reštrukturalizované úvery pre klientov bez finančných ťažkostí
- NPE reštrukturalizované úvery – reštrukturalizované úvery so zlyhaním po prehodnotení
- Zlyhané reštrukturalizované úvery – reštrukturalizované úvery pre zlyhaných klientov

V roku 2015 predstavovali reštrukturalizované úvery hodnotu 95 442 a v roku 2016 došlo k miernemu nárastu na 98 867.